

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาก่อให้เกิดข้อมูลข่าวสารและความรู้ใหม่ๆ ขึ้นมากมาย ทำให้มีผลกระทบต่อสภาพของสังคมที่ต้องเตรียมคนให้สามารถเผชิญกับยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลง การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นที่ฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ ฉะนั้นในการจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2545 : 1)

พระราชบัญญัติการศึกษานแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 (5) กำหนดให้สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นภารกิจที่สำคัญด้านการจัดการเรียนการสอนที่ต้องส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยถือว่าการเรียนการสอนกับการวิจัยในชั้นเรียนต้องค้ำประกันควบคู่ไปกับโครงสร้างสภาพการปฏิบัติงานปกติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 54) โดยทั้งนี้ครูผู้สอนต้องเป็นกลไกในการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และครูจำเป็นต้องมีศักยภาพในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเมื่อกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไป บทบาทของครูก็ควรเปลี่ยนแปลงไปด้วย เพราะครูเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน รวมทั้งในการจัดการเรียนการสอน ต้องจัดให้มีเนื้อหาสาระและกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ประกอบกันโดยเครือข่ายของสำนักการศึกษาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ เน้นให้โรงเรียนสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนทุกคน เพื่อนำไปแก้ไขหรือพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งรองผู้อำนวยการ โรงเรียนฝ่ายบุคลากร ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาบุคลากรและบริหารจัดการงานในสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติ มีความตระหนักและเห็นความสำคัญที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาบุคลากรสายผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน
2. เพื่อพัฒนาครูให้สามารถทำวิจัยในชั้นเรียน ได้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเทศบาล ๑ กาฬสินธุ์พิทยาสถิต์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีขอบเขตดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants) ประกอบด้วย

1.1 ผู้วิจัยตำแหน่งรองผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบฝ่ายบุคลากร

1.2 กลุ่มเป้าหมาย เป็นครูที่มีความสนใจและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือใน

การพัฒนาตนเองเกี่ยวกับทำวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 6 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.2.2 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

1.2.3 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1.2.4 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.2.5 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.2.6 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. กรอบแนวคิดของการวิจัย

2.1 การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งพัฒนาครูเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการพัฒนา การเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย ใน 2 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน ภายใต้กรอบการศึกษาดำเนินการใน การทำวิจัยในชั้นเรียน 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 2.1.1 การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา
- 2.1.2 การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา
- 2.1.3 การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม
- 2.1.4 การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้
- 2.1.5 การสรุปผลการวิจัย
- 2.1.6 การเขียนรายงานผลการวิจัย

2.2 กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาครูในครั้งนี้ คือ

- 2.2.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ
- 2.2.2 การนิเทศภายใน

3. วิธีการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิด ของ เคมมิส และแม็กแท็กการ์ด (Kemmis and McTaggart) (ศุวิมล ว่องวาณิช, 2544 : 13 อ้างอิงมาจาก Kemmis and McTaggart, 1991 : 169-170) โดยดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ

- 3.1 การวางแผน (Planning)
- 3.2 การปฏิบัติการ (Action)
- 3.3 การสังเกต (Observation)
- 3.4 การสะท้อนผล (Reflection)

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2549 - กันยายน 2550

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การดำเนินการส่งเสริมพัฒนาครูผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอน ให้ มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนมีจุดประสงค์เพื่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียน มีการดำเนินการที่มีแผนชัดเจนการกระทำอย่างรวดเร็ว นำผลมาใช้ได้ในระหว่างทำการวิจัยจะผลิตสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ซึ่งผลที่ได้จะนำมาใช้ในห้องเรียนการสอน โดยมีจุดเน้นที่ประโยชน์ต่อตัวักเรียนมากที่สุด กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนจะมีการทำอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะได้ผลตามเป้าหมายที่ต้องการตามขั้นตอนหรือกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน 6 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การนำร่องและวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง การพิจารณา จำนวน ตรวจสอบ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่ต้องการศึกษาด้วยความเข้าใจและใช้หลักเหตุผลประกอบเพื่อให้สามารถสำรวจปัญหา ระบุปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา ระบุสาเหตุของปัญหา และตรวจสอบสาเหตุของปัญหา

2.2 การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา หมายถึง การดำเนินการ ระบุปัญหา การวิจัย การวิเคราะห์ปัญหาการวิจัย การกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาและการเลือกแนวทาง ในการแก้ปัญหาและการเขียนเค้าโครงการวิจัย

2.3 การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม หมายถึง การสร้างกรอบแนวคิดในการพัฒนาวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ตามกรอบการพัฒนา กำหนดลักษณะนวัตกรรม จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ออกแบบนวัตกรรม การตรวจสอบคุณภาพวิธีการของนวัตกรรม และประเมินผลนวัตกรรม

2.4 การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ หมายถึง การกำหนดวิธีการหรือนวัตกรรมที่ใช้ กำหนดสิ่งที่ต้องการแก้ปัญหาหรือพัฒนา กำหนดผลที่ได้รับ การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.5 การสรุปผลการวิจัย หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูล การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับข้อมูล การสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

2.6 การเขียนรายงานการวิจัย หมายถึง ความสามารถในการเขียนรายงานการวิจัยจำนวน 5 บท ที่ประกอบด้วย บทนำ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีการดำเนินการวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

3. กลยุทธ์การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถทำวิจัยได้ตามขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งประกอบด้วย

3.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การดำเนินการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยเชิญวิทยากรผู้ชำนาญการทางด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน มาให้ความรู้และให้แนวทางการปฏิบัติในการทำวิจัยในชั้นเรียน

3.2 การนิเทศภายใน หมายถึง การกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนการให้คำปรึกษา แนะนำและช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้สามารถดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียนได้

4. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ครอบคลุมองค์ความรู้แนวคิดและขั้นตอนกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจด้านการวิจัยในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

5. ความเหมาะสมเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง ความสามารถของครูในการทำวิจัยเพื่อกรมแก้ปัญหาในชั้นเรียน ที่มี การดำเนินการตามกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน 6 ขั้นตอน ซึ่งวัดได้จากการประเมินผลงานรายงานการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โดยใช้แบบประเมินผลงานการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นและแปลผลการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. คุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล ๑ กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ดีขึ้น เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนดีขึ้น ครูมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้มากขึ้น ฯลฯ

2. บุคลากรมีผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้น ทำให้มีความก้าวหน้าและมั่นคงในวิชาชีพของตนเอง
3. เป็นข้อสารสนเทศสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาครูเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของตน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY